

Н.Я. Жилка¹, Ю.М. Дуб²

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕНДЕНЦІЙ ПОШИРЕННЯ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ СЕРЕД ЖІНОК У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

¹Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

²Підгородненська амбулаторія загальної практики / сімейної медицини Дніпропетровської області, Україна

Мета – вивчити основні негативні тенденції поширеності ВІЛ-інфекції серед жіночого населення Дніпропетровської області.

Матеріали та методи. Використано дані галузевої статистики щодо поширеності ВІЛ-інфекції у Дніпропетровській області за період 1987–2012 рр., а також статистичний метод.

Результати. Стан поширеності ВІЛ-інфекції у Дніпропетровській області є одним із найвищих в Україні від початку епідемічної ситуації до сьогодні. Рівень захворюваності на ВІЛ-інфекцію у Дніпропетровській області у 2012 р. становив 103,4 на 100 тис. населення, в Україні – 45,5. Епідемія ВІЛ-інфекції, починаючи з 1997 р., поширилася на всі адміністративні території Дніпропетровської області.

Висновки. Первинна профілактика ВІЛ-інфекції в жінок суттєво вплине на зменшення кількості ВІЛ-інфікованих вагітних і народжених ними дітей. Зниження кількості нових випадків ВІЛ-інфекції серед жінок дитородного віку відіграє ключову роль у профілактиці ВІЛ-інфекції серед новонароджених, що суттєво вплине на призупинення епідемічних процесів у Дніпропетровській області.

Ключові слова: жінки, ВІЛ-інфекція, профілактика, вагітні, діти.

Вступ

У сучасних умовах пандемії ВІЛ-інфекції спостерігається її фемінізація [3]. У зв'язку з цим необхідно дослідити стан захворюваності на цю патологію серед жінок, а також виявити її чинники і віднайти шляхи вирішення проблем із метою призупинення високих темпів поширення ВІЛ-інфекції [2]. Насамперед це стосується Дніпропетровської області як регіону з найвищим рівнем поширення ВІЛ-інфекції в Україні [1].

Мета роботи – вивчити тенденції поширеності ВІЛ-інфекції серед жінок Дніпропетровської області.

Матеріали та методи

У роботі використано дані галузевої статистики щодо поширеності ВІЛ-інфекції у Дніпропетровській області за період 1987–2012 рр., а також статистичний метод.

Результати дослідження та їх обговорення

Стан поширеності ВІЛ-інфекції у Дніпропетровській області є одним із найвищих в Україні від

початку епідемічної ситуації до сьогодні. Рівень захворюваності на ВІЛ-інфекцію у Дніпропетровській області у 2012 р. становив 103,4 на 100 тис. населення, в Україні – 45,5. За період 1987–2012 рр. в області зареєстровано 37 541 випадок ВІЛ-інфекції серед громадян Дніпропетровської області, у тому числі 9 848 випадків захворювання на СНІД і 5 366 випадків смерті від захворювань, обумовлених СНІДом.

Епідемія ВІЛ-інфекції, починаючи з 1997 р., поширилася на всі адміністративні території області. Найвищі рівні захворюваності на ВІЛ-інфекцію у 2012 р. зареєстровано в м. Тернівці – 270,2 на 100 тис. населення, Криворізькому районі – 232,7, м. Орджонікідзе – 225,1, Широківському районі – 203,6, місті Кривому Розі – 182,1, Першотравенську – 163,6.

На сьогодні відомо, що ВІЛ серед жінок поширюється переважно через споживачів ін'єкційних наркотиків (СІН) і сексуальні стосунки з ВІЛ-інфікованими партнерами.

Статевий шлях стає все частішим фактором поширення ВІЛ. У Дніпропетровській області визначено негативну динаміку частки жінок у статевій структурі хворих на ВІЛ-інфекцію: у 2008 р. – 44,0%, у 2009 р. – 46,0%, у 2010 р. – 43,4%, у 2011 р. – 47,1%, у 2012 р. – 44,8%. В області зростає кількість нових випадків ВІЛ-інфекції в жінок серед загального населення, дедалі

Таблиця 1

Питома вага ВІЛ-інфікованих вагітних у загальній кількості ВІЛ-інфікованих пацієнтів у Дніпропетровській області за 2008–2012 рр.

Категорія пацієнтів	2008	2009	2010	2011	2012
Загальна кількість ВІЛ-інфікованих пацієнтів	3084	3626	3258	3447	3429
ВІЛ-інфіковані вагітні	921	635	544	512	479
Питома вага (%)	29,9	17,5	16,7	14,9	14,0

більше вагітних інфікується ВІЛ статевим шляхом від гетеросексуальних чоловіків, які не є СІН.

Вважається, що рівень інфікованості серед жінок, які відвідують жіночі консультації з приводу вагітності, достатньо точно відображає рівень інфікованості ВІЛ і тенденції розвитку епідемії серед загального населення. Крім того, дана група жінок становить вибірку, репрезентативну для аналізу епідемічної ситуації серед сексуально активної частини населення, у тому числі серед жіночого населення. Тому аналіз тенденцій ВІЛ-інфекції серед вагітних жінок Дніпропетровської області повною мірою відображають тенденції серед ВІЛ-інфікованих жінок.

Важливою групою щодо фемінізації ВІЛ-інфекції в Україні є вагітні жінки. Питома вага ВІЛ-інфікованих вагітних серед загальної кількості ВІЛ-інфікованих пацієнтів у Дніпропетровській області становила (табл. 1): у 2008 р. – 29,9%, у 2009 р. – 17,5%, 2010 р. – 16,7%, 2011 р. – 14,9%, 2012 р. – 14,0%, що засвідчило суттєвий негативний вплив на епідемію ВІЛ-інфекції в регіоні.

Зменшення кількості ВІЛ-інфікованих вагітних сприяє зменшенню загальної кількості ВІЛ-інфікованих осіб у загальній кількості.

У 2012 р. частка вперше виявлених ВІЛ-інфікованих вагітних серед зареєстрованих 1 536 ВІЛ-інфікованих жінок становила 31,2%.

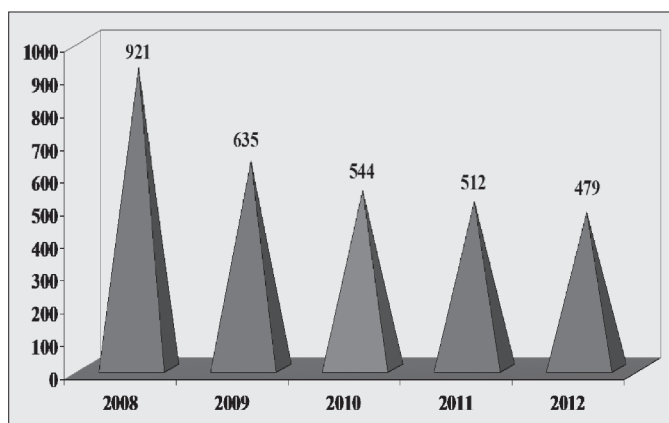

Рис. 1. Кількість ВІЛ-інфікованих вагітних у Дніпропетровській області в динаміці за 2008–2012 рр.

Рівень поширення ВІЛ-інфекції серед вагітних за результатами первинного тестування у 2012 р. в середньому по області становив 1,08%. Показник перевищив середньоукраїнський (0,45%) у 2,4 разу. Крім цього, показник поширеності ВІЛ-інфекції був найвищим серед адміністративних територій України: у Донецькій області – 0,88%, Миколаївській – 0,82%, Одеській – 0,73%, м. Києві – 0,68%.

Найвищі показники у 2012 р. зареєстровано у містах Кривий Ріг – 2,0%, Тернівка – 1,6%, Орджонікідзе – 1,4%, а також у Широкивському – 1,8% та Криворізькому районах – 1,5%.

Серед 43 060 первинних обстежень виявлено 467 ВІЛ-інфікованих вагітних, які народили дітей і зробили суттєвий «внесок» в епідемічні процеси Дніпропетровської області. Усього у 2012 р. зареєстровано 479 вагітних.

Динаміка кількості вагітних є позитивною (рис. 1). За період 2008–2012 рр. кількість ВІЛ-інфікованих вагітних зменшилась на 48,0%.

Незважаючи на позитивність динаміки, проблема ВІЛ-інфікованих вагітних залишається гострою для області, оскільки частка їх серед загальної кількості ВІЛ-інфікованих вагітних в Україні є значною, що становить загрозу передачі ВІЛ-інфекції вертикальним шляхом (рис. 2).

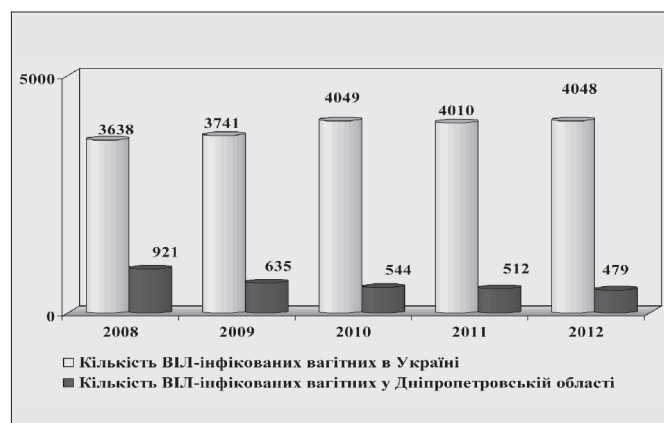

Рис. 2. Кількість ВІЛ-інфікованих вагітних в Україні та Дніпропетровській області за 2008–2012 рр.

Таблиця 2
Рівень вертикальної трансмісії ВІЛ
у Дніпропетровській області за 2008–2012 рр.

Категорія пацієнтів	2008	2009	2010	2011	2012
Кількість народжених дітей ВІЛ-інфікованими матерями	609	628	540	552	558
Діагноз ВІЛ-інфекції підтверджено в дітей, народжених ВІЛ-інфікованими матерями	12	23	16	32	30
Діагноз ВІЛ-інфекції у стадії підтвердження	597	605	524	520	528
Рівень вертикальної трансмісії ВІЛ (%)	2,0	3,7	3,0	5,8	5,4

У 2008 р. частка ВІЛ-інфікованих вагітних Дніпропетровської області серед загальної їх кількості в Україні становила 25,3%, у 2009 р. – 15,0%, у 2010 р. – 13,4%, у 2011 р. – 12,8%, у 2012 р. – 11,8%. Зафіксовано повільне зменшення частки ВІЛ-інфікованих вагітних в області серед їх загальної кількості за період 2008–2012 рр., проте, враховуючи високий рівень вертикальної трансмісії ВІЛ у Дніпропетровській області, ВІЛ-інфіковані вагітні стали суттєвим джерелом ВІЛ-інфекції (табл. 2).

Динаміка показника вертикальної трансмісії ВІЛ є негативною. Цей показник за період 2008–2012 рр. збільшився на 63,0% (2008 р. – 2,0%, 2012 р. – 5,4%), що перевищило європейський рівень у 5,4 рази (0–1,0%) і національний – в 1,1 рази (2012 р. – 4,9%).

Така ситуація спричинює поширення ВІЛ-інфекції серед дітей, народжених ВІЛ-інфікованими матерями, таким чином, збільшуючи кількість ВІЛ-інфікованих пацієнтів.

Первинна профілактика ВІЛ-інфекції у жінок суттєво вплине на зменшення кількості ВІЛ-інфікованих вагітних і народжених ними дітей.

За оцінкою міжнародних експертів Інституту здоров'я дитини Лондонського університетського коледжу, зменшення випадків інфікування ВІЛ жінок дітородного віку істотним чином вплине на зменшення

кількості новонароджених, що піддаються ризику інфікування. Кожний попереджений випадок ВІЛ-інфікування жінки дітородного віку означає запобігання зараження кожного з дітей, яких вона може народити. Первинна профілактика також непрямо вплине на благополуччя дітей, оскільки якщо запобігти ВІЛ-інфікуванню батьків, знизиться вірогідність того, що діти залишаться сиротами. Зниження кількості нових випадків ВІЛ-інфекції серед жінок дітородного віку відіграє ключову роль у профілактиці ВІЛ-інфекції серед новонароджених, що суттєво вплине на призупинення епідемічних процесів у Дніпропетровській області.

Висновки

У Дніпропетровській області встановлено негативну динаміку частки жінок у статевій структурі ВІЛ-інфікованих. При цьому виявлено тенденцію до зниження частки ВІЛ-інфікованих вагітних жінок при збільшенні показника вертикальної трансмісії ВІЛ за період 2008–2012 рр. на 63,0%, що перевищило європейський рівень у 5,4 рази, а національний – в 1,1 рази.

Перспективи подальших досліджень спрямовані на вивчення причин збільшення показника вертикальної трансмісії ВІЛ у Дніпропетровській області.

Література

1. ВІЛ-інфекція в Дніпропетровській області: інформ. бюлетень / Головне управління охорони здоров'я облдержадміністрації; КЗ «Дніпропетровський обласний центр з профілактики та боротьби зі СНІДом». – Дніпропетровськ, 2010. – 35 с.
2. ВІЛ-інфекція в Україні : інформ. бюлетень № 37 / МОЗ України. – К., 2012. – 37 с.
3. Thorne C. Prevention of HIV infection in infants. Documenting and learning and the Ukraine experience / C. Thorne, M. Newell, N. Zhyhka. – К., 2007. – 100 р.

Дата надходження рукопису до редакції: 10.12.2013 р.

Характеристика тенденцій розповсюдження ВІС-інфекції серед жінок в Дніпропетровській області

Н.Я. Жилка¹, Ю.Н. Дуб²

¹Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

²Підгородненська амбулаторія загальної практики / сімейної медицини Дніпропетровської області, Україна

Цель – вивчити основні негативні тенденції розповсюдженості ВІС-інфекції серед жіночого населення Дніпропетровської області.

Матеріали і методи. Використані дані галузевої статистики по розповсюдженості ВІС-інфекції в Дніпропетровській області за період 1987–2012 рр., а також статистичний метод.

Результати. Становлення розповсюдженості ВІС-інфекції в Дніпропетровській області є одним з найвищих в Україні з початку епідемічної ситуації сьогодні. Рівень захворюваності ВІС-інфекцією в Дніпропетровській області в 2012 р. склав 103,4 на 100 тис. населення, в Україні – 45,5. Епідемія ВІС-інфекції, починаючи з 1997 р., поширилася на всі адміністративні території Дніпропетровської області.

Висновки. Первинна профілактика ВІС-інфекції у жінок суттєво впливає на зменшення кількості ВІС-інфікованих вагітних і народжених ними дітей. Зменшення кількості нових випадків ВІС-інфекції серед жінок детородного віку грає ключову роль в профілактиці ВІС-інфекції серед новонароджених, суттєво впливає на припинення епідемічного процесу в Дніпропетровській області.

Ключові слова: жінки, ВІС-інфекція, профілактика, вагітні, діти.

Description trends of HIV-infection among women in the Dnipropetrovsk region

N.Ya. Zhyhka¹, Yu.M. Dub²

¹National Medical Academy of Postgraduate Education named after P.L. Shupyk, Kyiv, Ukraine

²Podgorodnenskaya clinic general practice / family medicine, Dnipropetrovsk region, Ukraine

Purpose is to explore the main negative trends in HIV prevalence among the female population of Dnipropetrovsk region.

Materials and methods used in the study is statistical, namely, data from sectoral statistics on the prevalence of HIV in the Dnipropetrovsk region for the period 1987–2012 years.

Results. Level HIV prevalence in Dnipropetrovsk region is one of the highest in Ukraine from the beginning of the epidemic situation to date. The incidence of HIV in the Dnipropetrovsk region in 2012 was 103.4 per 100 thousand population in Ukraine – 45.5. HIV-infection since 1997 spread to all the administrative territory of Dnipropetrovsk region.

Conclusions. Primary prevention of HIV infection in women has a significant impact on reducing the number of HIV-infected pregnant women and in children born to them. Reducing the number of new cases of HIV infection among women of childbearing age plays a key role in prevention HIV infection among newborns, which significantly affect the suspension of the epidemic process in the Dnipropetrovsk region.

Key words: women, HIV-infection, prevention, pregnant women, children.

Відомості про авторів

Жилка Надія Яківна – д.мед.н., доц. кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика; вул. Дорогожицька, 9, м. Київ, 04112, Україна; служб. тел. +38(044) 483-17-05; e-mail: zhyhka.nadya@gmail.com.

Дуб Юлія Михайлівна – лікар акушер-гінеколог Підгородненської амбулаторії загальної практики / сімейної медицини, головний позаштатний фахівець із планування сім'ї управління охорони здоров'я Дніпропетровської обласної адміністративної адміністрації; служб. тел./факс +38(056) 745-05-08; e-mail: juliadub2010@meta.ua.